RM1 Br 10
300

nches
1
2
3
4
5
6
7
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

10.

Az
Örök Dücsöségre nyugoſztalo álom által

Tűlünk el vált, de dicſéretes cſelekedetinek emlé kezetiben velünk élő

Méltóſágos es Nagyſágos Gróff Szent Mihályi

CZOBOR ADAM,

Fölséges Romai Czáſzár és Magyar Király hadi Generáliſſa, Tanácſa, Komornikya, Királyi aitón állóknak feő Meſtere Nyugodalma:

Mellyet

a Halotti tiſztteſſégek Között élő Nyelvel magyarázott

Tekéntetes es Nagyſágos

JAKLIN BALAS,

Nitray Püſpök; azon vármegyének örökös feő Iſpánnya, Fölséges Romay Cſáſzár es Magyar Király tanácſa, es Uduari Cancellárriuſſa.

Holiczban die 11. Februarij 1692.

Nyomtattatott Bécsben Voigt Leopold által.

I. 1916

10.

Az
Örök Dücsöségre nyugoſztalo álom által

Tűlünk el vált, de dicſéretes cſelekedetinek emlé kezetiben velünk élő

Méltóſágos es Nagyſágos Gróff Szent Mihályi

CZOBOR ADAM,

Fölséges Romai Czáſzár és Magyar Király hadi Generáliſſa, Tanácſa, Komornikya, Királyi aitón állóknak feő Meſtere Nyugodalma:

Mellyet

a Halotti tiſztteſſégek Között élő Nyelvel magyarázott

Tekéntetes es Nagyſágos

JAKLIN BALAS,

Nitray Püſpök; azon vármegyének örökös feő Iſpánnya, Fölséges Romay Cſáſzár es Magyar Király tanácſa, es Uduari Cancellárriuſſa.

Holiczban die 11. Februarij 1692.

Nyomtattatott Bécsben Voigt Leopold által.

I. 1916

RM I 8° 900/10

R
2005-2006

Immisit Dominus DEUS sopo-rem in Adam.

Bocsáta az Ur Isten mély álmot Adámra. *Gen. 2. v. 21.*

OLly boszszúllók tehát az Egek, hogy az ô hiveket, csak kevés ideig engedik a földnek? olly álhatatlanok tehát e világ gyönyörûségi, hogy nemis izlelhetik meg azok, a kik az örökkénvalóságra el rendeltettek? olly mérges tehát a föld gyümölcsének édessége, hogy annak csak kóstolásával-is, a halált nyelik Ionatással, a kik az örök életre el választattak? *Gustans gustavi, & ecce morior:* egy kevés mézet kóstoltam, és imé meg halok. Ah irigy, és keserû halál! ha vak vagy, mi módon olly egyenessen arányozod a te mérges nyilaidat, hogy egy-átallyában, hiba nélkûl, a leg fôbb, Nemesb, és méltóságosb személyeket el ejted, és földhöz vered? Kegyetlen *Parkák*, azaz, ember életének, és szerencséjének rövidítô, senkinek nem kedvezô Isten Aszszonyok! ha kegyetlenségtek egygyez fösvénységtekkel, miért hogy azt az ember életét hoszszabittó arany fonalát kezeitekkel sodorván, mikor aztat sokaknak örömére, és á ti hasznotokra-is sonyástokkal meg hoszszabithatnátok, tûrhetetlenségtekbôl nem várhattyátok, hogy azt el

1. Reg. 14. v. 43.

végeznétek, hanem kezdetében el metzitek, és félben szakasztyátok? ollyan tehát e világ reménsége, mint a vers szerző Poëták által kigondolt Icarusnak viaszból öntött szárnyai, mellyek alig emeltettek föl röpdözésre, leg ottan, a sütő nap fénynek súgáritól el olvasztattak; ollyan tehát a földnek öröme, mint a villámás, a menyire fel-tetczésével a földet meg vidámittya, annyira hirtelen való el tűnésével megszomorittya. E'z úgy gondolom én, némely gyümölcsök szerencsétlensége, mellyek idein-korán szoktak meg érni, s-ugyan azok leg elsőben-is sietnek le hűllani: ez tulajdon törvénye á virágoknak-is, hogy á mennyei kertész á Felséges Isten az ő virágos kertiben, leg inkab reggel ideinkorán szokta a jó illatozó virágokat szedegetni. Allapodgyatok meg már egyszer óh Egek, melyek a ti változástokkal, szűnés nélkül való forgástokkal, á miénket-is öszve szöni, egyeliteni, keverni, olly gyorsan, olly sebessen sietitek! és mivel annyi fényes szemmel bővelkedtek, a menyi ragyogó csillaggal csillámlotok, leg-alább az egyikét rendellyétek arra, hogy meg tekéntse, lássa, szemléllye, a ti kerekeiteknek forgása alatt, minémű Személyek öröltetnek, porrá, és hamuvá változtatnak? A'h mi okra nézve nem engedhettek meg leg-alább azoknak, a kik á ti gyorsaságtokat bölcs elméjekkel ábrázollyák; felséges magosságtokat, méltóságokkal ékesittik; áldástoknak bőséges folyását, jószágos cselekedeteknek tökélletes gyakorlásival mutattyák; tündöklő fényességtéket, az ő testeknek, és termeteknek szépségével nyilatkoztattyák; erősségteket, az ő sziveknek bátorságával, vitézségekkel magyarázzák? miért meg nem esik szivetek ezeken, hogy mint egy öszve hasonlitott rokonságnak szine alatt meg szánván őket az illyen súlyos, terhes, veszedelmes igától menté, és szabadossá tennétek. De minthogy ezek á kegyetlen *Párkák* vakok, szemek sincsen, fényes aranyunkat nem tekéntik; fösvények, akár drága kövekből, gyöngyökből, aranyból állyon lelkünk, annál inkább szomjúhozzák, és el nyelik; Orra-szaglása nincsen, illatozó virá-

ginkat

ráginkat nem nézi; fûle-hallása nincsen, szép szónkat, musikánkat nem kedvelli; szája izi. nincsen, drága ajándekinkat el nem vészi; udvariátlan, emberségtelen, *nullo flectitur obsequio*, soha senki közbenjáró esedezését, és panaszát nem halgattya; egy szóval érzékenségtelen léven, minden ajánlásunkat, igéretünket meg veti, soha irgalmasságra nem hajol. *Nemini parcit, omnia sub leges, mors vocat atra suas.* Senkinek nem enged, mindeneket a halál maga törvénnye, és hatalma alá rekeszt.

Ez á te szerencsétlenséged, fegyver fogható Vezéridben meg fogyatkozott, vitéz bajnakidban meg szûkült, bölcs, okos Tanácsidban meg szorúlt édes Hazánk Magyar-Ország! hogy á te dicsõségednek terjedésére, öledben fel tartott, romlott birodalmodnak épületére, és óltalmára, kebeledben fel nevelt Vitéz, *Generalis Felséges Romai Császár, és Magyar Király Tanácsa, Komornyikja, királyi ajtón-állóknak fõ Mestere, Gróff Szent Mihályi Czobor Adám*, a *Párkák* Isten Aszszonyok kívánságának engedett, kinek halálával, ki terjedett birodalmadban nem kevesé meg csorbúltál. Ez á te el felejthetetlen keserves bánkodásod, sõtétes gyázban öltözött *Sássinyi*, és *Holicsi* Szomorú ház! midõn á te gyönyörûségesseu tündöklõ, dûcsõsségéssen ragyogó czimeres Csillagodat az irgalmatlan *Párkák* meg homályositották. De haszontalan á ti agyarkodástok, kegyetlen *Párkák*, azok ellen, á kik Istenes cselekedetekkel, dicsiretes jò viseléssekkel, életeket ékesitették; meg nem hal az, á ki fõlötteb él mindenek szivében; fogyatkozást annakokáért nem szenvedhet á te Czimeres hóldod, *Holicsi* ház! melly az õ dicsiretes hirének nevének emlékezetével, most-is fémlik, à ki à földi nyughatatlan Uduarból magát meg vonyván, á Mennyei csendesseb udvarban lépett, és az emberek társolkodását el hagyván, az állandó örökkén-valóságra hágott, táratságos élete után el nyúgodott, el alutt, mint Adám Paradicsomban; *Soporem misit in Adam*, mély álmot bocsáta az Ur Isten Ádámra; mert noha az halálnak el kerülhetetlen tör- Gen. 2. v. 21.

nyén láttatott által menni, de meg-nem hólt; él, és è világsen állásáig élnifog bóldog emlékezetében, dicséretes hirében névében, s-ha szemeink elől el tűnt-is maga, de az ő négy elementomból álló, még dicsőséges eleinek királyoktúl engedett czimeres állati, ha én el halgatnám-is, az ő dicsíretes maga viseléſét, bólcs tudománnyát, Tanács adásban való okoſſágát, hadi vezérlésben való vitézségét, beszéllik, prédikállyák, hirdetik; melyeket mivel maga mély álomtúl el nyomattatván, mert *immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam*, nem halgathattya, ti Tékéntetes halgaltóim tőlem ezeket e jelen való órában meg tanúlván, (mellyek kőzzűl az ő bővelkedő jószágos cſelekedetinek forrásából többet kell el halgatnom, mint elő számlálnom) mind ennek à sőtétes gyázban őltőzőtt, és el keſeredett *Holicſi* háznak vigaſztalására, mind pedig meg szomorodott, s-hires vitéz bajnakiban meg cſonkitott, és fogyatkozott Magyar Nemzetnek dicsőſſégére mindenűtt hirdeſſétek.

Gen. 2.

Talám nem szűkséges azon mulatoznom, és bizonyittásában fáradoznom, hogy az igazak halála álom légyen, mellyet a szent irás világoſſan előnkben ád ſok helyeken, kiváltképpen Sz. Máténál, bé menvén á fejedelem házába, a meg hólt leánya felől maga mondgya üdvőzitőnk, *non eſt mortua puella, ſed dormit*, nem hólt meg á leánzó, hanem aluſzik; és á meg hólt Lázár felől Sz. János Evangeliſtánál, *Lazarus amicus noſter dormit, ſed vado, ut à ſomno excitem eum*, Lázár á mi barátunk aluſzik, de elmegyek, hogy az álomból fel serkencſem őtet. Sz. Jób altal à Szent Lélek, *homo cùm dormierit, non reſurget, donec atteratur Cœlum, non evigilabit, nec conſurget de ſomno ſuo*; az ember mikor el aluszik, fel nem kél, mig az E'g el nem kőpik, fel nem ébred, se fel nemkél az ő álmából. Sz. István Mártyrról nyilván mondgya áz irás, *obdormivit in Domino*, el aluvék az Urban. Sz. Dávid Profétais ezt nagy őrőmmel hirdeti, *cùm dederit dilectis ſuis ſomnum* midőn az ő szerelmeſinek álmot ád. A Sz. Atyákis kőzőnséges értelemmel á Sz. Lélek tanitásával egy nyomon járnak; az Jrás magya-

Matt. 9. v. 24.

Jo. 11. v. 11.

Matt. 27.

Job. 14. v. 12.

Actor. 7. v. 60.

Pſal. 126.

rázó

rázó Doctorok kőzzűl Cornelius magyarázván azon igéket, *non eſt mortua puella*, nem hólt meg á leánzó, illyen értelemmel ſzoll: *Paſſim, inquit, in ſcriptura mortui vocantur dormientes: tum, ùt horror mortis, & immodicus luctus mortuorum leniatur nomine ſomni, tùm ob ſpem reſurrectionis.* Gyakran a meg hóltakat el aluttaknak nevezi á Sz. irás a végre, hogy a halálnak retteneteſſégét, cſendes álomnak ſzine alatt enyhitſe, és a fel támadáſnak reménségére ébreſzſze; sőt á régi bőlcs pogányokis, a halált álomhoz haſonlitották Ciceroval, *morti nihil eſt tàm ſimile, quàm ſomnus*, ſemmi úgy à halálhoz nem haſonlitatik, mint az álom, ſ-ez az oka, hogy ama éjjeli vigyázáſokat viſgáló *Epaminondas* midőn a Strását állót alúva találta vólna, egy hegyes-tőrrel által veri, ſ-azt feleli, *talem reliqui, qualem inveni*, alúva találtam, alúva hattam. Cornel. Cicero lib. 1. Tuſc.

De mi végre, és mieſoda álmot bocsátott az Ur Iſten Adámra Paradicſomban? kérdik már à ſz. irás magyarázó Tanitók, midőn, *immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam*, mély álmot bocſáta az Ur Iſten Adámra? Némellyek el hitették magokkal, hogy ugyan természet ſzerént való álom lett vólna ez a végre, hogy ne erzené a fájdalmat, midőn óldalából cſontot Evának épitéſére ki vőnne; à hetven magyarazó bőlcſek, *extaſim, mentis exceſſum*, elmének, vagy elmében való el ragadtatáſnak vallyák, mely által az ő elméje à Mennyei titkos dolgoknak látáſára emeltetett, a mint történt Abrahámmal, midőn nagy igéretekkel bátorittaná őtet az Iſten, *ſopor irruit ſuper Abraham*, mély álom esék Abrahámra, mely által jelentetett néki az ő magvának ſzapora terjedéſe, és Nemzetlégére ſzálandó áldáſa: máſok mind à kettőt, úgy mint à terméſzet ſzerént való álmot, mind pedig az ő elméjének el ragadtatáſát egygyűvé foglalván Adámban rekeſztik, hogy à ſz. Háromſágnak titkait, őrők Igének meg teſteſűléſét, az ő óldalából ſzármazando Anyaſzentegyházának épitéſét, és az Angyalok eſetit meg tanúlná; és hogy az óldalának el ſzakaſztáſával néki ſe fájdalmat, ſe ſzomorúſágot ne ſzerezne, s-jollehet ez, álom nélkűl-is el kéſzűlhetett Gen. 2. Gen. 15. v. 12.

vólna, de illendôb vólt, hogy mély álomnak reá bocsátásával végben mennyen.

Csak-nem hasonló álomban szemlélem Méltóságos Gróff Czobor Adámot, *immisit Dominus DEUS soporem in Adam*, Gen. 2. bocsáta az Ur Isten mély álmot Adámra; kinek óldalából új alkotmány támada; tudni illik a Mennyei bóldogságra újszűletése, újj életnek el kézdese; mert ez álom nelkúl senki az ô Istenes életének jutalmát, és pállya futásának bérét, mennyei bóldogságnak birását el nemkaphattya; azért *soporem misit in Adam* bocsáta mély álmot Adámra, hogy itt e földön el rejtött, és csak homályban az igaz hit, és reménség által látott mennyei igéreteket szintől szinre szemlélné, és az örök jókban részesúlne: és valamint hogy Adámnak az álom által óldalának el szakasztásával, se fájdalmat, se szomorúságot ne szerezne, úgy az ô mély álmán el keseredett búsúlással, és bánattal kórnyúl vett óldalának, az az; kedves házas-társának, szivbéli fájdalmat, és szomorúságot ne szaporitana: S-jól lehet ez illyen álom nélkúlis mind ezeket végben vihette vólna à mindenható Isten, de nem akarta, hanem hogy ezzel való tusakodással, erôs harczal, és bajvivással, az örök dicsôsségnek koronáját magoknak meg szereznék; valamint hogy à nagy irgalmú Isten az Izraël fiait általabb száraz úton vezethette vólna ki Egyiptomból az igért földnek birására; de inkább a veres tengeren által vezette, nem más végre, hanem hogy ô benne való bizakodásban, és tellyes reménségben nevelkednének, és vastagodnának; mind pedig hogy az ô ellenségit tengerben buktatná, és el-meritené: igy el-fordithatta vólna tôlünk ezt á mély álmot-is, és más átalab úton Mennyei örökségnek birodalmára szólithatott vólna; de csak ugyan ezt választotta el, hogy az által az Istenes lelki jókban nevelkednénk, és a gonosságokat el sûllyesztené, mellyektûl talám soha meg nem menekednénk: mely sokan találkoznak, a kik ennek à mély álomnak el nyomására nézve, igazán Istenhez térnek, a kik soha más-képpen meg térésekrôl nemis gondolkodnának. Ez az Urj Gróff pedig nem csak midôn e mély

álomtúl

álomtúl el nyomattatnék, hanem ifiúságátúl fogva az igaz Istent ismérni, sok kúlömb-kúlömb féle jószágos cselekedetekkel, mint annyi csillámló súgárokkal fémleni kezde, bőcsőitúl az Istent tanúlta félni, és esztendeje számával szaporodott, és nevelkedett véle az Istenhez, és az ő szűz Annyához való áitatosság; nem kúlömben, mint á szőlő-tőnek az ő ágai á föld szinén el terjedvén, ha vagy karóhoz nem kőtőzik, *fulcimento vegetior*, vagy maga valamely fához nem ragaszkodik: és mennél magasabb á karó, kit melléje vernek, *quò altius fulcimentum*, ő is annál magosabban nő: úgy a nevedéken természet emberben, az Isteni félelem által, à Mennyei jóhoz, mint gyámolához, à nevelés, és oktatás által kőtőztetvén, annyival termőb á jószágos cselekedetben, és magasságával Mennyekhez közelebb, menyivel Jsteneſsebben nevelkedik.

Nem látom annak okáért szűkségesnek, hogy á Meltóságos, sok száz esztendőktúl fogva csillagzo, hires cselekedetek, és dicsiretes tisztek által virágzó eleinek dicsőſségekhez ragazkodgyam, mert, *miserum est alienæ incumbere famæ*, meg vetett alacsonság mások dicséretivel pipereskedni: de ha ugyan ennek á Tekéntetes Uri Familiának eredetit visgállyuk, nyilván annyi sok gyökerekből csirázni tapasztallyuk, kik kőzzűl mindenik egyen-egyen elégséges nagy dicsőſséges fának nemzésére; mertha á régiségét tekintyűk, fel tanállyuk Sigmond Király idejében Czobor Szent Mihályról, Jánosnak, Miklos Szűlő Attya előtt származott eredetét; ha á leányi ágról való Nemeſsi dicsőſségét á szerencsés ki házasittások által kivánnyátok, álmélkodva szemlélitek á leg főbb, leg méltóságosb Familiákra nevelkedő terjedéſsét. A Nilus vize, noha sok aprò folyásokra, és ágazatokra szakad, de az Egyptomi száraz földnek tenyészhető nedvesitéſsére ereit el nem veszti; Hoszszú vólna Czobor Szent Mihályi házból eredett dicsiretes Uri rendeknek elő számlálása, kik kőzzűl Czobor Mihály, Jánosnak fia, Sigmond Császárnak, és magyar Királynak derék hadi dolgokban kormánnya, Láſzló Királynál Udvari fő Hopmeſteri Tiſzttel, Mátyás Király-

Királynál pedig Budai fő Porkolábságnak ékeſſégével tündöklött. Ennek a fia Czobor Imre, nagy Fejedelmekhez Lengyel Királyhoz, hires Suliman Török, és Muſzka Császárokhoz, Laſzló királytúl pompás követségek által tiſzteltetik. Ennek a fia pedig Gáſpár melly hiven, melly buzgóſſan, melly ſzorgalmatoſſan minden tehetségével ſegitette első Ferdinándust Magyar Koronának el nyerésére, maga meg vallya azon Nagy Fejedem Uri levelében, *quòd ipſe Caſpar, in aſſequenda Regni Hungariæ Corona, & dignitate Regia, Conſilio, Operâ, facultatibus, aut viribus ſuis, conſtanter, & fideliter Nobis adfuit.* Hogy ő az Orſzág Koronájának el nyerésére, tanácsával, fáradozásával, költségével, erejével, állandó hivséggel, nékünk fölöttébb haſznoſſan ſzolgált: Kinek á fia ugyan Imre, Maximilián Császár, és Magyar király által, egéſsz Orſzág egyenlő javallásából Király Heltartó Locumtenentiai méltóságra emeltetik; kikre nézve harmadik Ferdinandus Császártúl, és királytúl Czobor Bálint, Gróffi Tituluſſal ékeſittetik; hogy elő ne ſzámlállyam a több komornyikságoknak, fő-Iſpánságoknak érdemes tiſzteleteket, mellyekkel fémlett, és cſillámlott ez á Tekéntetes Familia.

De mi ſzükség nékem ezt a homályos cſorbát, olly Tekéntetes Familiának fényeskedésére illyen le ábrázoláſſal, és elő ſzámláláſſal ragaſztanom, mint ha el vólna rejtve, vagy titkolva az ő dicsősége? nem külömben, mint ha á fényes napot égő fáklyával keresném, és világos éſzakánál, á Cſillagokat ſzámlálni akarnám; mi végre annak okáért azoknak az Uri ſzemélyeknek elő ſzámlálásában kell fáradnom, kiket Orſzágunk haſznára, és ékéſſégéré elő adott Nemes *Czobor Szent-Mihályi Ház?* erre az egy mélly álomtól el nyomattatott egéſz Uri Vérségnek dicsőſſégét magában folglaló, Czobor ſának, és gyökérnek gyümölcsére Gróff *Czobor Á'dámra* veſsük ſzemeinket: ajándékozák vala őtet az Egek, Gróff *Czobor Bálint*, és *Sennyei Kriſtina* ſzülők által Ezer hatſzáz, negyven negyedik eſztendőben Szent Mihály Arkangyal eſtin, Erdélyi hadak támadásától ſanyargattatott édes hazánknak, mi-

dőn

dón à föld mindenféle gyümölcsnek éretségével szokta meg kinálni à szomjúhozókat, és éhezőket, mint ha meg romlott, és nyomoritott gyámolitó Istápot, és óltalmat szomjúhozó országunkat ennek remenségével vigasztalnák, bátorittanák, és támogatnák: Körül vették ők becsűjét még kisded korában, mint-egy udvarló és szoptató dajkái, à joszágos cselekedetek, véle nevelkedett az Isteni szeretet, és félelem, az áitatosság és szelidség: Oskolákban olly szorgalmatossan, dicséretessen, tanúlását folytatta, hogy tanuló-társai közzül, hozzá fogható nem vólt senki; mint ha meg tanúlta vólna nyilván, hogy à Romai birodalomnak fundálója vitéz Július Császár job-kezében egy kardal, bal kezében egy könyvel, föllyül ezekkel à szókkal, *ex utroque Cæsar*, iratta le magát; jelentvén, hogy őtet mind à kard, mind pedig à könyv emelte à Császárságra. Hallotta kétség kivül hogy Világ megholditó Nagy-Sándor, mindenkor egygyütt à fegyverrel hordozta à *Homerus* könyveit; tudta jól, hogy nem vonnya ki à penna élét a kardnak; nem szunyátább azzal a hadi Mars, ha sisakjában fészket vér à *Pallas* madara; ott rettentőb à Mars, ahol à *Pallastúl* veszi à dárdát; a lélekkel kellemetes à test, à fegyveris észszel; hállyátok erről à Sz. Lelket bölcseség könyvének hatodik részében, *multitudo sapientum, sanitas est Orbis terrarum, & Rex sapiens stabilimentum populi est*; à bölcsek sokasága, à föld kerekségének egéssége, és à bölcs Király, à nép támasza; à bölcseség köz népben ollyan, mint az ezüst; Nemesekben, mint arany; Urakban, és Fejedelmekben, mint drága gyöngyök; azért abban életének nagyob részét foglalta, és minden gyönyörűségét kereste. Oskolabéli tanúságát sokak álmélkodására dicseretessen el végezvén, az ő dicsősséges Eleinek becsülletét előtte viselvén, kik vagy nagy követségekben jártanak, egész Jerusálemig à széles Tengereknek veszedelmes által evezésével hazájok javáért sokáig bújdostanak, vagy az Országunkban támadott hadaknak csendes lecsillapitására közben járók vóltanak; mingyárt Jffiantán alkalmatosságot keresett Haza ellenségének Sap. 6. v. 26.

meg szégyenitésére, maga költségével-is egyben gyűjtött seregével üldözte à kereszténységnek ellenségét; midőn más iffiak aluttak, akkor ez vigyázott; mikor másokban meg fagyott, akkor ő benne forrott á vitéz vér; ahol mások maradoztanak, ott ment ő előre.

A Szent Irás sok helyen, és az irás magyarázó Doktorok-is közönséges értelemmel hasonlittyák az erős férfiat az Oroszlányhoz, és annak eleiben kiváltképpen való példával az oroszlányt teszik: de nem csak az oroszlány egyedül czimere az Erősseknek, hanem maga erejével, hatalmával, gyorsaságával, vigyázásával, igen helyes tükőre, és példája azoknak az Unicornis-is. De hasztontalan az erős Vitéz férfiúnak minden vitézkedése, ha az ő testi erejével egygyűtt nem jár mindenkor à lelki erő-is, és ha à mely bátran, szivessen vitézkedik az ő testi ellenségi ellen, olly serényen nem vitezkedik lelki ellenségi ellen-is. A sok közzül csak egy példát hozok elő à Sz. Irásból; e világi erős férfiaknak, és vitézeknek méltó példája Sz. Dávid, melly nagy, és nem csak emberi erővel birt légyen, eszünkben vehettyük à szent irásban elő hozott sok csudálatos vitézi probáiból, cselekedetiből: az Oroszlányokat, és meduéket álloknál fogva meg szaggatta, meg fojtotta, meg ölte; à hat könyöknyi, és egy-araszni magosságú Israëliták rettentő, és félelemmel reszkettető oriást Goliatot egy sima kővel parittyával meg győzte, egy csapással fejét vette; le irván ezt az ő hatalmas erejét maga, és azt mongya; *DEUS præcinxit me virtute, per-*
Psal. 17. v. 33. 34. 35. *fecit pedes meos tanquàm cervorum, posuisti ut arcum æreum brachia mea.* Az Ur Isten ugy-mond környűl vett, fel övedzett engem erősséggel, ollyanná tette à lábaimat mint à szarvasokét, és karjaimat, mint à rézből öntött kéz-ijat. Mit akar ezzel Dávid midőn maga bátorságát egyben veti à szarvas félelmes rettegésével? mert ámbátor győzhetetlen erővel környűl véve, fel övedzve légyen Dávid; ámbátor ollyanok legyenek az ő karjai mint à rézből öntött kéz-ij; de mit akar azzal, hogy egy ollyan erős vitéz férfiúnak mint

Dávid

Dávid nem Tigris, nem párducz, nem Unicornis, nem Elefánt, hanem szarvas lábai vannak, holott minnyájan tudgyuk, hogy egy rettegőbb, egy félénkebb állat alig vagyon a szarvasnál, á ki csak egy vislának csahollásától, egy kopónak ugatásától is meg-ijedvén, el fút, el szalad? Ennek az üdvőssséges titoknak kifejtésére tudnunk kell, hogy à több szép tulajdonsági között, mellyekkel à természet à szarvast fel ékesitette, igen szép, és talàm dicséretesb az, hogy mivel ő néki leg gyülölségesb, leg halálosb ellensége à kigyó, az ellen egyéb fegyverrel nem viaskodik, nem tusakodik, és nem harczol, hanem à lábaival tapodgya, tiporja, és öli meg à kigyót à szarvas. Eszre vehettyük már mit akart lelki értelem szerént azzal Dávid, à mikor rézből öntött kézijhoz hasonló karjával öszve teszi à szarvas lábait, nem mást jelentett azzal, hanem azt, hogy noha vitéz Dávid az ő nagy erejével, és vastag erős karjaival meg rontya, lábairól le veri, és mint a port a szél, úgy el törli az ő ellenségit, de nem elég ez, hanem ehez szükséges az-is, hogy a mint a szarvas az ő lábaival a kigyót meg-tiporja, és meg öli, úgy Vitéz Dávid-is meg tapodgya azt a dögleletes fúlánkú-kigyót, a bűnt, melly halálos marásival sebesitti az ő lelkét, a mely kigyórúl mongya Sirak fia, *quasi à facie colubri, fuge peccata.* Mint a kigyót úgy üldözd, gyülöld, fussad a bűnt; meg győzi azt a merges *aspist* az ördögöt, a ki gonosz sugallásival, incselkedésivel, ólálkodik ő ellene; hogy igy vitéz Dávid a mely diadalmas, és erős az ő látható testi ellenségi ellen, rézből öntött kéz ijhoz hasonló karjajval; olly győzedelmes, és bátor legyen a szarvas lábaihoz hasonló lábaival láthatatlan lelki ellenségi ellen-is. Eccli. c. 21. v. 2.

Ebből, és ehez hasonló sok példákból, mellyeket az üdőnek rövid vólta elő számlálnom nem enged, alkalmasint eszünkben vehettyük, mely szükséges egy vitéz erős férfiúban az, hogy ne csak erős légyen testében, hanem lelkében-is; és a mely bátran harczol, vitézkedik halálos külső testi ellenségi ellen, olly bátran harczollyon, vitézkedgyék

lelki ellenségi ellen-is. Ne-is hitesse el magával azt senki, hogy az ô erôsségének hire, tökelletessége csak abban áll egyedûl, hogy sok ellenséginek vérét ontsa, táborokat meg verjen, erôsségeket meg vegyen, Tartományokat meg hóditson; nem abban áll csak egyedûl az igaz valóságos erônek mi-vólta ugy mond Sz. Agoston, mert ha valaki mind ezeket meg cselekedné, végben vinné-is, a mint hogy meg cselekette világ-biró Sándor, Julius Császár, és egyebek: de mi haszna, mi dicsérete lehet ebben a nagy erôben? ha azt az erôt ocsmány bûneivel, Istentelen gonosságival, feslett élétével, utálatos erkölcsével bé mázollya, és be kormozza, mi dicsôssége? ha ezen erôvel Istenét megbántya, magát gyalázza, lelkét kárhozatra veti. Hová lehetett egy erôsebb férfiú Samsonnál? a kit nem szintén érdemesnek ítél mága-is Sz. Ambrus á tökélletes, erôs, vitézi névnek viselésére, és azt mongya felôle: *Samson validus & fortis, leonem suffocavit, sed amorem suum suffocare non potuit; vincula solvit hostium, sed suarum nexus non solvit cupiditatum; messes incendit alienas, & unius ipse mulieris accensus igniculo, messem suæ virtutis amisit*; Samson erôs, és vastag lévén, az oroszlányt meg fojtotta, de a maga rendetlen szeretetét, és szerelmét meg nem fojt-hatta; ellenséginek kötelét meg szaggatta, de a maga kivánságinak lánczait meg nem óldotta; mások aratását meg égette; de maga egy hizelkedô lotyónak Dalilának szikrájától meg gyúlladván, jószágos cselekedetinek minden aratását el veszttette.

Apud de Lanuz. hom. 3. 55. 8.

Apol. 2. de David c. 3.

De mit kell ennékem sok példákkal, avagy a Sz. Atyákból elô hozott sententiákkal állitanom, és bizonyittanom mely szûkséges egy vitéz ferfiúban az ô testi ereje! mellyet lelki erôvel-is birjon; hogy a melly dicséretessen vitézkedik, kûlsô ellenségi ellen, úgy vitezkedgyék lelki ellenségi ellen-is; nem szûkség ebben tovább fáradnom, se többet errôl szóllanom, elôttünk vagyon valóságos peldájúl és tûkôrûl, vitéz *General Gróff Czobor Ádám*, a ki a mint hogy a czimerében az oroszlányt, és az Unicorniſt viselte, úgy cselekedetével-is ôszve kapcsolta az oroszlánnak erejét

az

az Unicornis erejével; és a mely erôs vólt testében kûlsô ellenségi ellen, olly erôs vólt lelkében belsô ellenségi ellen-is.

Mi azért az ô testi erejét leg elsôben-is illeti, ha a példa beszéd szerent, *ex ungue leonem*, á körmérôl ûsmértetik meg az oroszlány, csak kevés jeleibôl-is eszûnkben vehettyûk az ô nagy erejét; a mi örök dicséretet erdemlett, á vólt példás vitezsége mikor ama vitezek Csillagával (oh fényes, de már éppen el enyészett Csillag) néhai hires Gróff Zrinyi Miklóssal meg egygyezvén, csikorgó fagyos téli ûdôben lováról le szálván, maga gyenge ifjûságának vállain vitte a kôtés nádakot annak a nevezetes Eszéki hidnak gyujtogatására, égetésére, ki veszténsére; hogy a pogányságnak, a kéreztények ártására czéllozó dûhôs szándékát meg tartóztatná, meg gátolná, illyen irással, *non dormivit qui custodivit*, álmos oroszlánynak fel nyilt szemeivel-is vigyázott az hazának határira; sietett óltalmára, midôn értette Kanisának meg szállását, azonnan négy szász gyalogjával oda sietett az ott vitézkedô hadaknak szaporitására; nem-is lett vólna gyûmólcstelen oda való sietsége, ha mindenekben maga lelkét, és vidám bátorságát ônthette vólna. Midôn a haza csendessége Tiszán-túl való földnek támadott zendôlésével haborgattatnék, maga kôltségén tartoztatott vitezivel sietett annak le cisllapitására, igaz haza fiának magát ûsmértetvén, a ki minden-felé úgy vigyázott, úgy fordúlt, mint maga örökének óltalmára. Meg vallya maga á Sz. Lélek, hogy az oroszlány a vadak közzûl leg erôsb, *Ad nullius pavebit occursum*, senki szine elôtt meg nem ijed; Prov. 30.
mit cselekedék ez a bátor szivû oroszlány *Gróff Czobor Adám*, minek-utánna diadalmassan a pogány erôt Bécs városa alól a kereszténység fegyvere el nyomta, és el kergette vólna? Esztergamnál meg találtatván ez a barom erô, azon nevezetes helybôl-is ki szorittatván, és határiból ki rekesz tetvén; mingyárt Ezer lovassal, és annyi gyaloggal Ersek Ujvárnak bé zárta kapuját, mind addig kórnyûlette vigyazván, és eledelitel fogván, mig a meny-dörgô ágyúk lô-

véſével meg alázott báſtyái fölött ki nem ugratná a meg átalkodott Törökököt, vagy lábig le nem vágná.

Annyira terjedett az ő dicsőſſéges hire, hogy a Lengyel király kivánta: a Német Orſzág maga óltalmára ohajtotta ezt a diesőſſéges bajnokot; kinek kivánságának engedvén Fölſeges Urunk Koronás Királyunk Romai Cſzáſzár, és Kjrály, Generali Méltóságos tiſztel meg becsülvén, Imperiumban küldi válogatott magyar vitézekkel Franczia ellenségének rettentésére; hogy cſak elő járó és repülő hirével-is rémitené az ellenségeket: De óh ſzerencſétlen,
Gen. 2. és keſerves óra! *Immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam*, bocſáta az Ur Iſten mély álmot Adámra, ottan nyomá el a mély álom, félben ſzakaſztá oroſzlányi erejét, meg gátolá vitéz ſzándékit: áh kegyetlen, és irigy *Párkák* meg rövidítétek el ſzakaſztván az ő ſzerencséjét, dicsőſſégét, vitezségét nevelő hoſzſzabitó és terjéſztő fonalát! áh mely méltán amaz iffjú Tobiáſnak későbben való vilzſza téréſſén búsülkodó, és vigaſztalhatatlan könyhúllatáſokkal ſiránkozó Annyával, é ſzomorú hirre el rémült Magyar Orſzág, el keſeredett Holicſi házzal, bánkodó fohászkodáſſal illyen kérdéſekre fakadhat, *ut quid ergò miſimus Te peregrinari lumen oculorum noſtrorum, baculum ſenectutis noſtræ?* miért küldöttünk téged meſzſze útra ſzemeink világát, vénségünk istápját, életünk vigaſztalását, maradékink reménségét; miért téged, ó dicsőſſéges General! á ki bölcſeséged és vitézséged által, hazánk oſzlopa, és tamaſza valál, bocsátottunk idegen földre? felelly meg erre nékünk, *Adam ubi es?* hol vagy Adám hogy erre meg felelnél, és búval el tölt keſeredett ſzivünkőt meg vigaſztalnád; *Adam ubi es?* hol vagy Adám? *Immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam*, a mély álom el nyomta, és a ſzóllását-is el fogta: nyugodgyál békével vitéz Generál, és én a te képedben ezen kérdésre meg felelek. Hogy azért világoſſan meg értsétek a feleletet, két kerdéſt támaſztok a Sz. Irás magyarázó Doktorokkal; elsőben, mi-okáért Saúl Király idejében, az okos Dávidot mindenkor

kor a leg erősb, leg veszedelmesb útközésekben a seregeknek, hol a bal, hol a jobb szárnyára rendelték, holott nem csak Saúl Királynak, de az egész Izraël nemzetségének leg kedvesb, leg hasznosb, leg szükségesb bajnoka, és oszlopa vólt Dávid? talám az udvarokban lappangó irigység fújta ezt a követ ellene? nem kell ezt magunkal el hitetnünk ugy mond egy magyarázo tanitó, a ki illyen okát adgya mondvan: *quia bellandi tempus tunc aderat, & hostis jam erat in Israelitarum terminos ingressus*, mint ha azt mondaná; mivel Dávidnak Oroszlányi vitéz ereje, sok diadalmas próbák által el hiresedett, és az Izraëliták határiban az ellenség-is bé férkezett, a hadakozásnak-is ideje el érkezett; illyen nagy veszedelemnek árja között, másra nem bizhattyuk sereginknek vezérlését, és az ellenség szarvának meg hökkölését, hanem probált, Vitez okos Dávidra. Másodszor, mi okáért parancsolta az Isten Moysesnek, hogy á-meg igért földnek tekéntésére, nagy Nemből válogatott fő-embereket küldgyön, *mitte viros* igy szóll a Sz. Lélek, *qui considerent terram Canaan, quam daturus sum filijs Israel ex Principibus.* Küldgy férfiakat, a kik meg szemléllyék Kanáán földét, mellyet adok az Izraël fiainak, a fejedelmek közzül? erre igy felel meg *Abulensis*: *isti Exploratores aggrediebantur aliquod dubium, quod non auderet quilibet, ideò mitti debuerunt tales, qui auderent, & hoc magis credebatur de Principibus, quàm de alijs*; ezeknek a kémeknek bizontalanra kellett menni, goromba, veszedelmes idegen fegyveres pogány nép közibe, melly dolgot nem mert vólna fel vállalni akarmely köz-rendenvaló ember, azért ollyanokat kellett küldeni, a kiknek meg-vólna batorságok, és méresztségek, kik jobbak nem találtattak, mint az elő-kelő fejedelmi személyek, vagy a kik nagy eredetüek vólnának. Azért szava hihető Embereket keresett Moyses, kik bizonságot tehetnének felőle, hogy merő téjjel mézzel folyó föld, nem akarkit csak, az erősek, vagy vitezek, vagy bölcsek közzül választottanak,

Sanctius ex Joseph l. 6. c. 10. & Abul quæst. 59.

Num. 13. v. 3.

Abul. hic. 4. v. 14.

nak, hanem ollyanokat, a kik nagy vérből fakattanak ki, *ex principibus*, a fejedelmek kőzzűl.

Hogy azért mind a két kérdéſtekre egy-más után ó ſzomorú gyázban őltőzőtt Magyar, és Holicſi haza! helyesbben meg felelheſſek, téged ſzóllitlak, és bizonságúl hilak Buda Vára, nem de meg iſmérted ennek a Vitéz Groffnak czimeres unicorniſſa által jelentet erejét ſok vitéz probáiban, és cſelekedetiben? Unicorniſnak tulajdonſága, hogy az alább-való kőz állatokkal, reſtell, vagy talám nem-is méltóſztatik ſzemben állani, az ő erejét tekénteteſb, nagyobb erővel-biro állátokra fordittya, *urget majora* - mint Seneca-is irja, *Virtus eſt domare, quæ cuncti pavent* nagy dicséret, és jóſag azokat meg rémitteni, és meg-alázni, kiktűl egyebek félnek. Szóllyon moſt erről kereſztény fegyvertűl ízorongattatott Buda Vára, vallya meg az egéſz Német, és Magyar Tábor, midőn, ez a vitéz Gróff alája annyi Unicorniſſal, a mennyi vitézivel érkezvén nem cſak nyelvet fogott, és az erőtlen alacſon ellenſégit kergette, hanem a Seraskiért győzedelmeſſen el ejtvén, nála talált levelekből, a pogány tábornak rendit, ſzárnyát minnyájok cſudájára, őrőmére, magának pedig dicſőſſégére, á főlſéges Lotharingús, és Bavarus Herczegeknek meg mutatta; minden alkalmatoſſágokban édes hazájának fel ſzabaditáſáért a veſzedelmektűl nem tartott, életének ſem engedett. Annál dicſéretesb minden dolgaiban, hogy ezt az unicornist ékeſittette az ő régi Familiajának Nemes Uri vérſége; ugyan-is ember kell á gátra; nemes vérrel tartós a hit; nagyoktűl kell annak ſzármazni, a kire nagyot bizhaſſanak, á Franczia Imperium ellen véletlenűl ki vont éles fegyverének meg tompittáſára, és az ő erejének meg cſorbittáſſára, Te O' Vitéz *General* a Felſéges Uduartűl, *ex principibus* a Magyar régi Nemes vérek kőzzűl válaſztattál, te Imperiumban Franczia által el ſzakaſztott, s-meg hólditott erős Helyeknek nem cſak ſzemléléſſére, hanem óltalmára kűldettettél, te bizontalan ki menetelű hadban méréſz, és vitéz nép ellen

rendeltet-

rendeltettél; mert ugyan-is el hitette magával a fölléges Udvar, hogy többet méréſzel máſoknál, és cſorbát nem ejt hires nevében, annál inkább mocſokkal nem pecſétli bé régi nagy eleinek dicsöſſégeket a nemeſſi vérségből ſzármázott hires bajnok.

Nyilván veſzed már eſzedben ó te el bámult Magyar Haza, és bús Holicſi ház! a te keſerves kérdéſedre, minémű feleletnek adáſára czéllozzak, *ut quid ergo miſimus.*? a ki erőſs bajnakiban meg ſzűkűlt hazánknak óltalmára bőlcs tudományoddal, és Vitézſégeddel olly haſznos valál *peregrinari lumen oculorum noſtrorum*, miért küldöttünk téged meſzſze útra ſzemeink világát, orſzágunk iſtápját, életünk vigaſztalását? mert a hadakozásnak el jött vala ideje, az ellenség-is az Imperiumi határokban bé férkezik vala, kivel nem cſak erőſs ſiſakos, és vasderekas Német haddal ſzemben állani, hanem magyar könyű vitéz ſeregekkel ki kergetni, és ki ſzorittani főlöttébb ſzükséges; annak okáért ezt a Vitéz okos bajnokot, kinek oroſzlányi, és unicorniſſi vigyázó okos erejét, bátor ſzivét cſudálták az Eſzéki hidak, nézte á Kaniſai erőſſegben ſzorúlt pogányság, meg probálta ő általa Ujuárban zabolán tartattott, és ſanyargattatott Törökség, meg iſmérte á Budai Harcz; az idegen főldre Imperiumban köll vala bocsáttanunk, és mivel ötet az ő régi Familiájának Nemes Uri vérsége-is ékeſitette, az idegen erőſs nép közzé, és az ellenség által el vont, és el idegenittett főldnek óltalmára, *ex principibus*, magyar fő rendek közzűl válaſztani, és el bocsáttani kénſzerittettünk. Az unicorniſnak több ſzép dicséretes tulajdonsági között ez ſem utólsó, hogy midőn az ellenségit közelgetni láttya, útközet előtt az ő ſzarvát kőſziklához kőſzörűlvén hegyeſitti, ſ-azzal *paratior pugnæ*, magát a harczhoz kéſziti; ſzollyanak az Impériumi gazdag Váraſok, és erőſſégek, mellyek álmélkodáſſal ſzemlélték ennek az Gróff General Unicorniſnak harczra kéſzült magyar ſeregével vitézségét; vallyameg Filisburgi erőſſég ſokſzor látott bátorságát; hányſzor

Tob. 12. v. 4.

Franczia táborára útvén, népét hol el széllyesztette, hol rabbá derék Tisztekkel ejtette, sokakat kőzzülők kit le vágott, kit vizben ugratott, kit sűrő bokrokban bujtatott, sok szép nyereségekkel, és gazdag prædákkal viszá tért, ugy-hogy, a magyar Vitézeknek csak hirével-is, a Francziákat rettentette, és szaladásra kénszeritette, hogy méltán Ezékiel Prophétával e kérdésre fakadhatok, *Cui assimilatus es O Inclyte inter ligna voluptatis?* kihez hasonlittattál ó Nemes, és magas a gyönyörűségnek, azaz a te Nemes, és dicsősséges vérségednek dicséretekkel csillámló ágai, és fái kőzött? kiben minden nemzetsége és Uri vérsége mint á Fénix madár hamujából, vitéz cselekedete által meg elevenedett.

Ezech. 31. v. 18.

Ideje ugy gondolom már, hogy az ő lelki erejét-is meg tekéntsük, mely ki tetzik csak abbólis, hogy ha az ördögnek, a bűn, és egyéb gonoz indúlatok ellen, nincsen egy erősebb lelki fegyver a Szent gyonásnál, és bőjtöléshez, ez a vitéz *Gróff* a gyónásokban gyakor, az Oltári szentséghez á-jtatos, legfőképpen az Isten Szűz Annyához, kinek ünnepi estit étel, ital nélkül-való sanyarú bőjtöléssel tisztelte, kihez, mint *ad Matrem pulchræ dilectionis*, a szép szeretet Annyához minden ügyében a mint fiúi bizodalommal folyamodott, úgy, Isten után, mint lég-erősebb Tornyához, mint eleven kősziklához, mint győzhetetlen paisához, mint e világ tengere habjai kőzött evezők csillagához, s-bátorságosb partyához sietett; véres verétekkel izzadó, és csudálatossan az ő fiának ellenségitől kezéhez jutott Boldogságos szűz képének tiszteletire Templomot-is fogadott vala épittetni, ha ezt az ő üdvősséges szándékát egy az Uri rendek kőzzül, Nagy személy, meg nem gátolta volna, és aztot a Német Ujhelyi Jésus Társaság Templomának nem ajándékozta vólna: hogy ne szóllyak más buzgós áitatosságirol; Sz. Florián tiszteséghére épitetett kápólnáról, szegényekhez, és Szerzetesekhez alamisnálkodással mutatott irgalmasságárol, az Egyházi rendhez való bőcsülletéről, és szeretetiről, sokszor emlegetvén, ha vagy egyetsvér attyafiával áldotta vólna

Isten

Isten vérségét, maga az Egyházi rendet választotta vólna magának; az idegenek meg térésében szüntelen valo fáradozásáról, a meg térőknek szivből való örvendezéséről, kiknek maga bőlcs tanácsával az igasságnak ismeretére, gyakran utat nyesett; árváknak, özvegyeknek, ügyefogyattaknak gyamolitásáról; szolgáinak, alatta valóinak, Jobbágyinak nem Ura, hanem Apja, mindenekhez szelid, kegyes, nyájas; szép oktató nyajas beszédivel, mint a magnes kővel magához vonta, és hólditotta mindeneknek szivét, minnyájoknál kedves, és kivánatos; könyvek ólvasásában szorgalmatos, tanács-adásiban csudálatos; nyilván ő benne láttyuk tellyesedve Sirák fia mondását, *in populo hæreditavit honorem, & nomen illius erit vivens in æternum*, a nép között tiszteletet vőtt örökségül, és az ő neve élő leszen örökké. Eccl. 37. v. 29.

Ha az házasságot tekéntyük, méltóságs *Gróff Erdődi Barbála* Aszszonnyal, azon-főllyül irva találllyuk, *uni servo fidem*, annyira nevelkedett, buzgott ezek között az igaz szeretet, hogy az ő csendes szép eggyet értő békességes lakásokat, izetlenségnek konkolya fel nem háborgatta; sőt gyakorta hogy meg ne szomoritsa az ő kedves társát ez az Uri *Gróff*, maga búsúlásit, egésségének bomlásit el titkolta előtte, *fida conjunctio*, ó hiv, igaz szeretet által egyben tűzött, forrott, és ölzve szoritott eggyesség! mind a kettőben egyaránt tündöklött az Isteni félelem, melyből mint egy ki fogyhatatlan, és apadhatatlan forrás-kútból, bőséges folyásit vették Isten áldásinak, *ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum*. Igy áldatik meg az ember, a ki az Urat féli; tudni illik szerelmes szép magzatokkal, kik által, nem kűlőmben fénlik ez a tekéntetes *Czobori Ház*, mint annyi Csillagokkal, ő tőlők vőtt fényességgel, *lumen ab utroque*; kik közzül *Gróff Czobor Krisztina*, Tekéntetes *Gróff Kolonich Adámnak*, *Gróff Teresia*, méltoságos *Gróff Pálffi Jánosnak*, hazánk erős, és Vitéz bajnakinak Imperiumban hadakozó magyar Vitézek Vezérlőinek Házas társúl, Gróff Eva, és Angyelika kis-Aszszonyok, szűz Ps. 127. v. 5.

Apáczákhoz adattanak. Gróff Márk Urffi, kit kiváltképpen való áitatoſſágok által nyertek az Iſtentůl, Iſteneſſen nevelkedvén, nagy reménséget nyujt az ô dicsôséges eleinek dicséretes nyomdoka kövétésére. O ſzerencſés Házaſſág, kinek illyen Iſteni félelemben, és ſzeretetben nevelt magzati nem egyebek, hanem liliom ſzálak, kiknek, mint jó erkölcsůknek kedves illattyok, úgy Iſtenes magok viſelésének ékeſſége meg vagyon, mint liliom ſzálaknak! *Florete* azért *flores quaſi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam, & benedicite Dominum*, virágozzatok virágok, mint a liliom, és adgyátok a tôl-elleteſſégnek illattyát, és ágazzatok kedveſſen, és áldgyátok az Urat, hogy néktek illyen áldott gyôkerektůl ſzármazáſtok, illyen Mennyei dajkálkodáſſal neveléſtek.

Eccl. 39. v. 19.

De mivel *de dilecto nunquàm ſatis*. A kedves ſzemélyekről valo beſzéd neveli kivánſáginkat a mint *Plinius* vallya vala, midôn a Macedoniai Fejedelemnek kedves baráttyáról Effeſtionról dicſiretteſſen ſzóllana, véget nem vethetett ſzóllâſának, kinek ſzeretéſében véget nem látott; mindazonáltal mélly álomról, melly az életnek vége, kezdvén beſzédemet, annak vegére ſietek, ha elôbb el-hitettem azt veletek, hogy ha ez az Uri *Gróſnak* dicſiretes élete, és magaviſeléſe valakinek nem tetczett vólna-is, az el aluvâſa által ôtet meg kedvelné. Ha kérditek azokat a kik az ô cſendes el aluvâſán jelen vóltak, úgy teczik felelni máſképpen nem tudnak, hanem bôlcs *Ariſtippus* nyelvével, kitůl midôn bôlcs *Socrates* halálát kerdezték vólna, igy felel vala nékik, *ut ego, inquit, optarim.* én ſem kivánhattam vólna cſendeſebb halált; ó áitatos ſziv! éſzre vévén azért az el váláſát, ezt a bůntetésůl rendelt hálált, cſendes kereſztényi álom, és mennyei malaſzt gyanánt veſzi Iſtentůl, ô hozzá tôkélleteſſen fordulván, többé más tůkörbe nem tekinte, hanem *JESUS MARIABAN*, más udvart nem iſmért, hanem az Angyalok társaſágát, mert az el-mult ſz. Mihály Arkangyal eſtin, mely vala ſzůleteſének, és e világra való ebredéſének, az vala cſendes el aluvâſának-is, mint az

Plin. l. 5. c. 25.

Apud laër. l. 2. c. 8.

örökkön-

örökkönvalóságra meg ért gyümölcs le szakasztásának, és hullásának negyven hét esztendő el töltésse, niolczadiknak az örök bóldóg életben el kezdése után való napja; ötet szentségekkel bátoritó lelki vigasztaló pasztórnak jelen létében, udvarlók fohászkodási, és búzgós imádsági között, dicsiretes életnek véget vetvén, csendessen el aluvék. Oh áldott sziv! mely régen ki mutattad halálos ágyadban szived utólsó mozdulásáig, mely drága balsamum vólt azon szived erekléjében, és mely kincsel vólt tellyes, mert *ex abundantia cordis os loquitur.* a száj a szivnek bévségéből szóll, mikor a mig nyelvedet mozdithattad, ugy meg nem szüntél a szerelmes két leg szentebb leg édessebb, üdvösségessebb *JESUS*, és *MARIA* nevének segétsége hivásától! Ugyan-is ez a draga két név az a Mennyei pecsét, mellyel életedben a mint éltél, ugy kivántad, hogy halálod orájàn légyen lelked, és mindened utólszor bépecsetelve. Ez a két név minden gyemánt, gyöngy, és áranyláncznál drágább, mellyel kivántad hogy utólsó lélekzetedig öszve légyen lelked el szakadhatatlanúl lánczolva, és kötve Istenedel; a mint hogy ezen drága igékkel útólsó lélekzetedet vègeszted, *Maria Mater gratiæ, Mater misericordiæ, tu me ab hoste protege, & hora mortis suscipe*; Mária Kegyelemnek, és irgalmasságnak Annya, te éngem az én ellenségimtól óltalmazz, halálomnak orájàn hozzad fogadgy: oh bóldog ki múlás, a hol á lélek vezére, és vezetője, *JESUS* és *MARIA*. Ah gyönyörüséges, és kivánatos álom, melyet jelenlétekkel édesit Jesus, és Maria; Igy enyészett el az *Holicsi* háznak örökös ékessége, sok szép dicsiretes cselekedettel, mint annyi fényes sügárokkal ragyogó csillaga, azok ölében, és kebelében, a kit annyira szerezett éltében, nem ugy, hogy meg halna, mint édesdebben el alunnék; igy nyugodott le Orosz lánynak, és Unicornisnak, az az, a lelki, és testi erövel ellenségivel harczoló Vitéz *General*, minnyájunknak, a mint illendő szivbéli fájdalmára, úgy életünk példájára: és noha mély álmot bocsáta reá az Ur Isten, de él é világnak min-

Matt. 12. v. 34.

den tészeiben, az ô dicsíretes neve mindenütt zeng, terjed a hire, Isaiás mondása szerént *nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio*, a te neved, és a te emlékezeted a kivánságban, mert, a mint a Sirák fia-is bizonyittya, *nomen tuum erit vivens in æternum*, a te neved élô lesz ôrökké; kivánságban marad a felséges Udvarnál a te hivségedért, élô lesz Imperiumban a te Oroszlányi vitézségedért; kivánatos Lengyel Kjrálynál, élô Tôrôk, és Tatár birodalomnál; kivánatos hadakban élô *Magyar*-Országban, kivánatos Holicsi házban, élô a Nagyszombati *JESUS* Tarsaságbéli Collegiumnak bôv adakozásával meg ujitatott, és ékesitetett ebédlô palotájában; kivánatos jo-akaróinál, élô ellenségeinél; kivánatos attyafiainál, élô szép magzatinál; kivánatos hazájában, élô *Groff Marcus* Uri fiában.

Isai. 26. v. 8.

Eccl. 37.

Ah *de dilecto nunquàm satis*. Véget nem vethetek beszédemnek arról, a ki minnyájunknál kedves vala; sokat el hattam, keveset mondottam, többet mondanék ha idôm engedné, de maga sem kivánnya, hogy továb unalmas beszédemmel Tekéntetes halgatóimat tartóztassam, és ôtet mélly álmában háborgassam, hanem inkább vég-bucsú vétellel tôletek el válaszszam. Mivel azért pálya futásának végét érte, s-tovább tôkélletes hivségét véve, és élete fogytával, úgy mint akarná, ez a Vitéz *Generalod, Fôlséges, diadalmas, LEOPOLDUS Romai Császár, és Jôsef királyok* nem bizonyithattya, nagy buzgó ohajtásával kivánnya a ti üdôtökben bé tellyesittetni, a mit királyi Próféta sz. Dávid jôvendôlt vala, *orietur in diebus ejus justitia, & abundantia pacis, donec auferatur luna, & dominabitur à mari usquè ad mare, & à flumine usquè ad terminos orbis terrarum; coram illo procident æthiopes, & inimici ejus terram lingent*, az ô napjaiban kikél az igasság, és a békesség bôvelkedése, mig el vétetik a hóld, és a tengertôlfogva a tengerig uralkodik, és a folyó-viztûl fogva, a fôld kereksége határiig; le borúlnak elôtte a Szerecsenek, és az ô ellenségi a fôldet nyallyák. Nehezen szakad el tôled ez a te Vitéz bajnokod Nemes Mágyar-Ország; keservésen

Psal. 71. v. 7. 8. 9.

veſſen válik el tőletek-is édes hazának hires Oſzlopi, és Fejedelmi Magyar-Orſzág Palatinuſſa, méltoságos Pálffi, és Erdődi ház záſzlós Urak, és fő-réndek, kiknek hozzá ſokſzor mútatott ſzeretetit, és barátságát a kegyetlen *Párkák* itt e földön meg irigylették, de az őrökkén valóságban nem akadályoztathattyák. El távozik tőled-is, de uj reménséggel, keſeredett *Gróff Erdődi Barbála*, kivel huſzonőt eſztendőt lelke cſendeßégével a ſz. Házaßágban töltött, ne keſeregj, mert ez az ő mélly álma, új életének újjúláſa, és kezdéſe; ne bánkodgyál, mert ha az Házaßágnak erős ſzeretettel egyben kőtött cſomóját az ő mélly álma felbontotta-is, de az igaz ſzeretetnek köteleit meg-nem oldhatta, mely megújjúl, és meg jelenik Mennyei őrők élétben a hová te-is rendeltettél; Ne bánkodgyál annak-okáért utánnam *Gróff Czobor Eva*, ha itten e földön maradáſunk nem lehet: tiſe buſullyatok édes magzatim, és kedves két Uri Vitéz Vőm, hanem inkább nevelkedgyetek, éllyetek, a felſeges Auſtriai Háznak hivſégére, Hazánknak ſzolgálattyára, familiátok dicſőſſégére, magatoknak őrőmére. Mit mongyak tinéktek, a kik ehez az Uri *Holicſi Házhoz* vérséggel, rokonsággal, ſzolgai tartozáſſal, vagy, másképpen kőteleſſek vattok? azt a mit halálhoz közelgetvén Otto Cſáſzár mondott vala eggyikének az Arttyafiai közzűl, *Patruum te habuiſſe Cæſarem, nec omninô obliviſcaris, nec nimium memineris*, a Cſáſzárnak attyafiúságáról ſe el ne feletkezzél, ſe földöttébb meg ne emlekezzél, mert a tellyes feledékenség háládatlanſágnak jele; a földöttebb való emlékezet, nagy keſerűſeget, és bánatot ſzerez; ugy timporállyad azért, és eggyelitſed ezt a kettőt, hogy az háládatlanſágnak vétkét-is el kerűllyed, a földöttébb való keſergéſt-is ſzivedtűl el távoztaſſad. Tőletek-is édes halgatóim Meltóſágos Urak, és Aſzſzonyok, Nemes, és Nemtelen rendek, kicſintűl fogva nagyig, a kik ez utólſó tiſzteletére egyben gyűltetek, vég buclúját veſzi, és bocſánatot kérvén minnyájatoknak békeſſéges meg maradáſt, üdvőſſéges áldáſt, és bóldog ki-múláſt kiván.

Te

Te hozzád utollyára térek én-is Vitéz *Uri Gróff*, kérdezkedvén: *Adam ubi es*? Hol vagy Adám? ah *immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam* bocſáta az Ur Iſten mélly álmot Adámra, el aluttál *Gróff Czobor Adám*? én-is nyugodalmas bóldog étczakát kivánok néked: de minémût? ollyat, a minémût kivánt vala Dávid Király, *nox ſicut dies illuminabitur* az ej, mint a nap meg világositattik; erről a te ſzerencléd-ről minnyájan örvendezünk, vigad a te lelked, mondván *nox illuminatio mea in delicijs meis.* Az éj az én világoſitáſom az én gyönyörûségimben; mintha azt mondaná: az én álmom, és el enyéſzéſem, dicsôſſégemnek kezdete, mert az Halál á ki az előtt az emberi terméſzetnek örökös gyalázattyára bé zárója, sôt kapuja vólt a dicsôſſég kapujának, már annak ki nyitója, sôt kapuja. Ah kik éltek kereſztényi tökélleteſſéggel, úgy tündöklöllyetek, mint az Iſten magaſſágiban a fényes tündöklő nap, hogy el enyéſzven ez árnyék világból a mélly álom által, az igaſſágnak napjával fel kelhesſetek örökké meg nem fogható fenyeſſégre, nagy örömmel mondván: *nox illuminatio mea in delicijs meis* az éj, az az a mélly álom az én világoſitáſom, az én gyönyörûſégimben, Amen.

Requieſcat in pace.

INSCRIPTIO VEXILLI.

HoſtIbVs abs VIsIs referebat præLIa VICtor,
EheV, non VIso, fVsVs ab hoſte MoDò eſt.
Quadraginta annis, & ſeptem vixit Adamus,
Venceslae tuâ natus, obijtque die.
Pacis amans Patriæ, Belli Dux optimus; ore
Tullius; ad ſortem fortis ubique ſuam.
Stirpi igitur Czobor, atque Hunnis Heroibus; aurum
Ingenio, & genio ſemper Adamus erit.

FINIS.

Te hozzád utollyára térek én-is Vitéz *Uri Gróff*, kérdezkedvén: *Adam ubi es*? Hol vagy Adám? ah *immiſit Dominus DEUS ſoporem in Adam* bocſáta az Ur Iſten mélly álmot Adámra, el aluttál *Gróff Czobor Adám*? én-is nyugodalmas bóldog étczakát kivánok néked: de minémût? ollyat, a minémût kivánt vala Dávid Király, *nox ſicut dies illuminabitur* az ej, mint a nap meg világositattik; erről a te ſzerencséd-ről minnyájan örvendezünk, vigad a te lelked, mondván *nox illuminatio mea in delicijs meis.* Az éj az én világoſitáſom az én gyönyörûségimben; mintha azt mondaná: az én álmom, és el enyéſzéſem, dicsôſſégemnek kezdete, mert az Halál á ki az elôtt az emberi terméſzetnek örökös gyalázattyára bé zárója, sôt kapuja vólt a dicsôſſég kapujának, már annak ki nyitója, sôt kapuja. Ah kik éltek kereſzténi tökélleteſſéggel, úgy tündöklöllyetek, mint az Iſten magaſſágiban a fényes tündöklô nap, hogy el enyéſzven ez árnyék világból a mélly álom által, az igaſſágnak napjával fel kelheſſetek örökké meg nem fogható fenyeſſégre, nagy örömmel mondván: *nox illuminatio mea in delicijs meis* az éj, az az a mélly álom az én világoſitáſom, az én gyönyörûſégimben, Amen.

Requieſcat in pace.

INSCRIPTIO VEXILLI.

HoſtIbVs abs VIsIs referebat præLIa VICtor,
EheV, non VIso, fVsVs ab hoſte MoDò eſt.

Quadraginta annis, & ſeptem vixit Adamus,
Venceslae tuâ natus, obijtque die.

Pacis amans Patriæ, Belli Dux optimus; ore
Tullius; ad ſortem fortis ubique ſuam.

Stirpi igitur Czobor, atque Hunnis Heroibus; aurum
Ingenio, & genio ſemper Adamus erit.

FINIS.

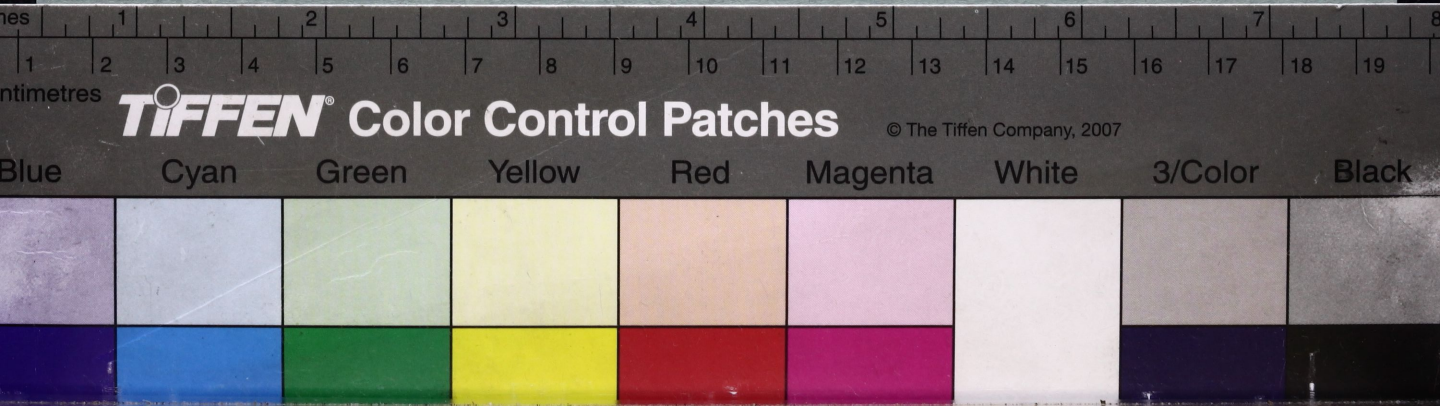
1 2 3 4 5 6 7
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black